

Latvijas Lauksaimniecības universitāte
EKONOMIKAS UN SABIEDRĪBAS ATTĪSTĪBAS FAKULTĀTE

APSTIPRINĀTS
Finanšu un grāmatvedības institūta
akadēmiskā personāla sapulcē
2019. gada 26. martā

GRĀMATVEDĪBA UN FINANSES (prakse)
ACCOUNTING AND FINANCE (practice)
Programma

Jelgavā

Studija kursa kods LLU IS reģistrā **EkonP021**
Apjoms: 6 KP (9 ECTS)

Studiju veids	Kontaktstundas		Patstāvīgās studijas, stundas	Kopā, stundas
	Lekcijas	Praktiskie darbi un semināri		
Pilna laika	-	-	240	240
Nepilna laika	-	-	240	240

Pārbaudījuma veids – aizstāvēšana pie komisijas, vērtējums – bez atzīmes.

Izstrādāja: asoc.prof., Dr.oec. Gunita Mazūre

Profesionālā prakse ESAF profesionālā bakalaura studiju programmai „Komerccarbība un uzņēmuma vadība”.

Anotācija: Studenti prakses laikā apgūst grāmatvedības un finanšu vadības procesu dažādu tautsaimniecības nozaru uzņēmumos, piedaloties šo procesu īstenošanā. Prakses laikā tiek nostiprinātas studiju laikā iegūtās teorētiskās un praktiskās zināšanas grāmatvedībā un finansēs.

Annotation: Students acquire processes of accounting and financial management in the companies representing various sectors of the national economy and participate in the implementation of these processes. During the practice, students consolidate the theoretical and practical knowledge acquired during the studies in accounting and finance.

Profesionālās prakses mērķis un uzdevumi

Profesionālās prakses **vispārīgais mērķis** ir sistematizēt, nostiprināt un paplašināt teorētiskās un praktiskās zināšanas un vispārējās prasmes un iegūt specifiskās prasmes uzņēmuma vai iestādes grāmatvedības un finanšu jomā.

Profesionālās prakses **specifiskais mērķis** ir izpētīt konkrētas sabiedrības, iestādes vai uzņēmuma finanšu vadības un grāmatvedības darbību, veicot galvenās finanšu vadības un grāmatvedības funkcijas (piemēram, finanšu plānošanu, finanšu analīzi, kapitāla vadīšanu, aktīvu vadīšanu, grāmatvedības uzskaiti, attaisnojuma dokumentu iegrāmatošanu uzņēmuma grāmatvedības reģistros, finanšu pārskata sastādīšanu u.c.), kā arī veikt nodokļu aprēķināšanu un deklarāciju un pārskatu veidlapu aizpildīšanu.

Prakses laikā

- tiek sistematizētas, nostiprinātas un paplašinātas studenta teorētiskās un praktiskās zināšanas un prasmes grāmatvedībā un finansēs;
- tiek attīstītas studenta spējas pielietot Latvijas Republikas tiesiski normatīvos aktus grāmatvedības uzskaitē, nodokļu un nodevu aprēķināšanā, kā arī deklarāciju un pārskatu sastādīšanā;
- tiek noskaidrotas studenta spējas patstāvīgi pielietot grāmatvedības kontus saimniecisko darījumu uzskaitē, sastādīt un aizpildīt grāmatvedības dokumentus un reģistrus;
- tiek attīstītas studenta spējas izanalizēt prakses vietas finanšu situāciju, veidot finanšu plānus un noteikt finansēšanas avotus;
- tiek nostiprinātas studenta komunikācijas spējas un spēja strādāt komandā;
- tiek nostiprinātas studenta patstāvīgā darba iemaņas, prasmes efektīvi plānot un organizēt savu darbu, patstāvīgi apgūt jaunas zināšanas.

Profesionālās **prakses individuālo uzdevumu** izvirza prakses vadītājs saskaņā ar bakalaura darba tēmu un studenta vēlmēm un interesēm.

Kursa rezultāti (zināšanas, prasmes, kompetence) un to vērtēšana:

1. Zināšanas par prakses vietas darbību un grāmatvedības uzskaiti regulējošajiem tiesiski normatīvajiem dokumentiem - prakses atskaite, prakses vietas vadītāja atsauksme, prakses pārskata prezentācija.
2. Zināšanas par prakses vietas finanšu un grāmatvedības galvenajiem principiem, mērķiem un uzdevumiem, kā arī finanšu pārskatu sagatavošanas procesu - prakses atskaite, prakses vietas vadītāja atsauksme, prakses pārskata prezentācija.
3. Zināšanas par prakses vietas finanšu vadības darbību, nodokļu aprēķināšanas, deklarāciju sastādīšanas un iesniegšanas kārtību - prakses atskaite, prakses vietas vadītāja atsauksme, prakses pārskata prezentācija.
4. Spēj pielietot Latvijas Republikas tiesiski normatīvos aktus grāmatvedības uzskaitē, nodokļu un nodevu aprēķināšanā, kā arī deklarāciju un pārskatu sastādīšanā - prakses atskaite, prakses vietas vadītāja atsauksme.
5. Spēj patstāvīgi pielietot grāmatvedības kontus saimniecisko darījumu uzskaitē, sastādīt un aizpildīt grāmatvedības dokumentus un reģistrus - prakses atskaite, prakses vietas vadītāja atsauksme.
6. Spēj patstāvīgi analizēt, vērtēt, spriest, kā arī risināt praktiskus finanšu un grāmatvedības jomas darba uzdevumus, strādājot individuāli un komandā - prakses atskaite, prakses vietas vadītāja atsauksme, prakses pārskata prezentācija.
7. Spēj uzņemties atbildību - prakses vadītāja atsauksme par veikto darbu.
8. Spēj strādāt kolektīvā un izpildīt uzticētos uzdevumus - prakses vadītāja atsauksme par veikto darbu.
9. Prot izskaidrot un prezentēt citiem sava darba rezultātus - prakses pārskata prezentācija.
10. Spēj izanalizēt prakses vietas finanšu situāciju, veidot finanšu plānus un noteikt finansēšanas avotus - prakses atskaite, prakses vietas vadītāja atsauksme, prakses pārskata prezentācija
11. Spēj patstāvīgi virzīt savu darbību kompetenču pilnveidē - prakses pārskats.

Studiju kursu pēctecība (priekšzināšanas)

Vienkāršā grāmatvedība (Ekon2179), Uzņēmuma finanšu vadība (Ekon3116), Nodokļu uzskaitē (Ekon2135), Finanšu grāmatvedība (Ekon3111), Finansēs un kredīts (Ekon2081).

Zināšanu kontrole un nosacījumi pārbaudījuma kārtīšanai

Prakse tiek novērtēta divdaļīgā vērtējuma skalā („ieskaitīts” vai „neieskaitīts”). Vērtējumu izdara prakses aizstāvēšanas komisija, pamatojoties uz prakses pārskata saturu, tās aizstāvēšanas rezultātiem un prakses vietas vadītāja atsauksmi.

Prasības un kārtība nokavēto nodarbību atstrādāšanai

Nokavētās prakses aizstāvēšana notiek saskaņā ar LLU Studiju nolikumu un studiju kursa programmā paredzētajām prasībām.

Programmas izvērstis saturs

1. Prakse ir organizēta, lai iegūtās teorētiskās zināšanas nostiprinātu un papildinātu ar praktiskām darba iemaņām. Prakses vietu izvēlas students, tajā ir jābūt grāmatvedības nodaļai. Prakses vieta var būt uzņēmums, iestāde vai organizācija.
2. Students iepazīstina prakses vietas pārstāvjus ar prakses programmu, savām teorētiskajām zināšanām, praktiskajām iemaņām un vēlmēm papildināt tās prakses laikā. Ja prakses vietas pārstāvji un students savstarpēji vienojas, tiek noslēgts trīspusējs līgums par prakses nodrošināšanu, kuru paraksta prakses vietas pilnvarotais pārstāvis, ESAF dekāns un students. Trīspusēji parakstīta prakses līguma vienu eksemplāru students iesniedz Finanšu un grāmatvedības institūta atbildīgajam mācībspēkam par praksi ne vēlāk kā 2 nedēļas pirms prakses sākuma.
3. Katram praktikantam Finanšu un grāmatvedības institūtā tiek sagatavots prakses norīkojums ar prakses programmu. Students nav tiesīgs uzsākt praksi bez norīkojuma. Prakses laikā tiek izpildīti prakses norīkojumā definētie uzdevumi, kā arī tiek veikti tie darbi, kurus praktikantam uztic izvēlētajā prakses vietas vadītājs. Praktikanta uzdevums ir pēc iespējas vairāk iepazīt prakses vietu, godprātīgi izpildīt viņam uzticētos uzdevumus.
4. Noteiktajā datumā studentam jāierodas savā prakses vietā un jāsāk pildīt prakses programmas uzdevumus. Prakses ilgums – 6 nedēļas.
5. Prakses laikā students izstrādā prakses pārskatu atbilstoši prakses programmas saturam. Prakses pārskata saturu veido prakses satura tēmu izklāsts. Par informācijas iegūšanu prakses pārskatam jā rūpējas pašam studentam. Prakses vietai ir tiesības neizpaust komercinformāciju.
6. Pārskats tiek rakstīts paralēli prakses norisei. Pilnībā pabeigts prakses pārskats jāiesniedz institūta ieceltajam prakses vadītājam prakses noslēguma posmā.
7. Atbilstoši izvēlētajai prakses vietai, praktikantam nepieciešams:
 - iepazīties ar uzņēmuma, iestādes vai organizācijas darbības mērķi, organizatorisko struktūru, darba organizāciju, grāmatvedības finanšu dienesta darba organizāciju un finanšu dienesta veicamajiem uzdevumiem;
 - novērtēt uzņēmuma, iestādes vai organizācijas darbību iepriekšējos gados (attīstības dinamika, finanšu analīzes rādītāji u.c.), parādot prasmi pielietot teorētiskās zināšanas;
 - izpētīt uzņēmuma, iestādes vai organizācijas darbību un grāmatvedības uzskaiti reglamentējošos tiesiski normatīvos aktus;
 - izpētīt finanšu pārskatu saturu un to nozīmi finanšu vadībā;
 - iepazīties ar grāmatvedības uzskaites organizāciju, grāmatvedības dokumentiem, grāmatvedības reģistriem un finanšu pārskata sastāvu un sagatavošanas noteikumiem, inventarizāciju veikšanu un uzskaites operāciju kontroli;
 - izpētīt uzņēmuma, iestādes vai organizācijas finanšu vadības struktūru un darbības virzienus (aktīvu vadīšana, kapitāla vadīšana, naudas līdzekļu vadīšana u.c.);
 - izpētīt uzņēmuma, iestādes vai organizācijas līdzekļu un līdzekļu avotu, ieņēmumu un izdevumu uzskaiti grāmatvedībā, finanšu rezultāta veidošanos, finansēšanas avotu struktūru un vadību.
8. Praktikantam pēc iespējas jāpiedalās apspriedēs, sanāsmēs, sapulcēs, kas tiek organizētas prakses vietā, kuras ir atklātas un kuras var papildināt zināšanas par prakses programmā ietvertajiem uzdevumiem.
9. Prakses laikā students izstrādā prakses pārskatu saskaņā ar uzdevumiem datorsalikumā A4 formātā ir 15-20 lpp. bez pielikumiem. Prakses pārskats ir jānoformē atbilstoši LLU ESAF *Metodiskie norādījumi kursa*

darbu izstrādāšanai un aizstāvēšanai. Pārskatam ir jāpievieno aizpildīts, parakstīts un apzīmogots prakses norīkojums. Prakses pārskatu iesniedz iesūtu ātršuvēja mapītē. Students paraksta prakses pārskatu.

Prakses atskaitē ietilpst šādas obligātās sastāvdaļas:

- Titullapa.
 - Satura rādītājs.
 - Ievads: prakses mērķi un uzdevumi.
 - Prakses vietas vispārējs raksturojums – uzņēmuma komercdarbības forma, darbības un atrašanās vietas raksturojums.
 - Studenta prakses laikā veikto darbu detalizēts apraksts.
 - Secinājumi par grāmatvedības un finanšu jomas problēmām uzņēmumā, iestādē vai organizācijā, un priekšlikumi to novēršanas iespējām.
 - Literatūras saraksts.
 - Pielikumi (ja tādi ir nepieciešami).
10. Prakses atskaite un norīkojums ir jāiesniedz prakses vadītājam Finanšu un grāmatvedības institūtā **studiju darba grafikā noteiktajā termiņā.** Institūta norīkotais prakses vadītājs izvērtē prakses pārskata saturu un noformējumu. Ja prakses pārskats atbilst izvirzītajām prasībām, studentam atļauj piedalīties prakses aizstāvēšanas. Prakses pārskata aizstāvēšanu un vērtēšanu veic komisija, kuras sastāvā ir iekļauts arī prakses vadītājs.
11. Prakses atskaite tiek aizstāvēta Finanšu un grāmatvedības institūtā pie institūta direktores nozīmētas komisijas. Prakses aizstāvēšanai ir jā sagatavo 5-7 minūtes ilga prezentācija (PowerPoint), kurā jāietver:
- prakses mērķis;
 - īss uzņēmuma raksturojums, grāmatvedības un finanšu funkcijas uzņēmumā, prakses laikā paveiktais;
 - galvenie secinājumi;
 - priekšlikumi uzņēmuma grāmatvedības un finanšu analīzes uzlabošanai.
- Pēc uzstāšanās students atbild uz komisijas jautājumiem. Uz uzdotajiem jautājumiem students sniedz īsas, precīzas un izsmeltošas atbildes.
12. Prakse tiek vērtēta ar vērtējumu ieskaitīts / neieskaitīts. Vērtējumu izdara prakses aizstāvēšanas komisija, pamatojoties uz prakses pārskata saturu, tās aizstāvēšanas rezultātiem un prakses vietas vadītāja atsaukumi.

Mācību, metodiskās un zinātniskās literatūras un informācijas avotu saraksts

Pamatliteratūra:

1. Leibus I., Grigorjeva R., Jesemčika A., Svarinska A. *Grāmatvedības pamati uzņēmumos.* Atkārtots un atjaunots 2. izdevums. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2016, 195 lpp.
2. Leibus I., Pētersone I., Jesemčika A., Svarinska A., Grigorjeva R. *Finanšu grāmatvedība.* Atkārtots un atjaunots 2. izdevums. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2019, 318 lpp.
3. Bojarenko J., Beļavska L., Tjurina A. *Finanšu grāmatvedība: teorija un prakse. I daļa.* Rīga: KIF Biznesa komplekss, 2009, 268 lpp.
4. Bojarenko J., Tjurina A., Ķūda M., Pokromoviča I., Jespere I. *Finanšu grāmatvedība: teorija un prakse. II daļa.* Rīga: KIF Biznesa komplekss, 2009, 292 lpp.
5. Leibus I. *Pirmie soļi komercdarbībā: darbības uzsākšana, grāmatvedība un nodokļi.* Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2016, 152 lpp.
6. *Finanšu vadības rokasgrāmata.* Rīga, Dienas Biznesa rokasgrāmata, autori LAIKA STARS vadošie speciālisti u.c., 2004.
7. Krogzeme H. *Komersantu darbības analīze un kontrole.* Rīga: RTU izdevniecība, 2013, 348 lpp.

8. Rurāne M. *Uzņēmuma finanses*. Rīga: Jumava, 2007, 266 lpp.
9. Saksonova S. *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšanā*. Rīga: INFO TILTS, 2012, 313.lpp.
10. Zīriņa V. *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009, 105.lpp.
11. Ludboržs A. *Finanšu grāmatvedība tirdzniecībā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2003, 282 lpp..
12. Elliot B., Elliot J *Financial Accounting, Reporting and Analysis*. London: Prentice Hall, 2006, p. 696.

Papildliteratūra:

1. *Par grāmatvedību*: LR likums. Pieejams: www.likumi.lv.
2. *Gada pārskatu un konsolidēto pārskatu likums*: LR likums. Pieejams: www.likumi.lv.
3. *Gada pārskatu un konsolidēto pārskatu likuma piemērošanas noteikumi*: LR MK noteikumi Nr.775 Pieejams: www.likumi.lv.
4. *Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi*: 04.09.2018. MK noteikumi Nr. 558. Pieejams: www.likumi.lv.
5. *Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju*: 21.10.2003. MK noteikumi Nr. 585. Pieejams: www.likumi.lv.
6. Hofs K.G. *Biznesa ekonomika*. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 2011, 603 lpp.
7. Subatnieks K. *Komersabiedrības naudas plūsma: Naudas plūsmas absolūto un relatīvo rādītāju izmantošana uzņēmuma finanšu analizē*. Rīga: SIA Drukātava, 2008, 100 lpp.
8. Bittlestone, Robert., *Financial Management for Business: Cracking the Hidden Code*. Cambridge, New York: Cambridge University Press, 2010, p. 201.
9. Harrison W.T.,Horngren C.T. *Financial Accounting* 6th ed. New Jersey: Prentice Hall, 2005, p. 720.
10. Sutton T. *Corporate Financial Accounting and Reporting* 2nd ed. London: Prentice Hall, 2004, p. 722.
11. Бланк И. А. *Финансовый менеджмент: Учебный курс*. К.: Ника – Центр, Эльга, 2002, 528стр.

Periodika un citi informācijas avoti:

1. *EBSCO eBook Academic Collection* datubāze [tiešsaiste]. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/search/advanced?vid=0&sid=5b9d8f4e-5779-40cd-9b4b-5e20f3d1432b%40pdc-v-sessmgr02>
2. *EBSCOhost* datubāzes[tiešsaiste]. Pieejams: <http://search.ebscohost.com/>
3. *ScienceDirect Freedom Collection* datubāze [tiešsaiste]. Pieejams: <https://www.sciencedirect.com>
4. *Bilance* - žurnāls par nodokļu aktualitātēm, grāmatvedību, finansēm un likumdošanas niansēm ar labāko grāmatvedības un nodokļu ekspertu kompetentiem skaidrojumiem.
5. *IFinances* – žurnāls par nodokļiem, grāmatvedību un darba tiesībām un elektroniskais žurnāls/ifinances.lv. Pieejams: <https://ifinances.lv/>
6. *Plz* – praktiskais likumdošanas ziņnesis. Pieejams: <https://www.plz.lv/>
7. Finanšu ministrija. Pieejams: <http://www.fm.gov.lv>
8. VID mājaslapa. Pieejams: <http://www.vid.gov.lv>

Informācija par programmas izstrādāšanu, izvērtēšanu un saskaņošanu

Programmu izstrādāja asoc.profesore, Dr.oec. (paraksts) G. Mazūre

SASKAŅOTS

Finanšu un grāmatvedības institūta direktore prof., Dr.oec. (paraksts) I. Jakušonoka

Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes
Pamatstudiju metodiskās komisijas vadītāja prof., Dr.oec.
2019. g. 22. maijā

(paraksts) A. Dobeļe

Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes
dekāne prof., Dr.oec.
2019. g. 22. maijā

(paraksts) A. Zvirbule

G. Mazūre, Gunita.Mazure@llu.lv